

Županijska matična razvojna služba
prosinac 2024.

PROGRAM RADA ŽUPANIJSKE MATIČNE RAZVOJNE SLUŽBE GRADSKO KNJIŽNICE RIJEKA SA ŠKOLSKIM KNJIŽNICAMA PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE ZA 2025. GODINU

Stručni nadzor i praćenje rada školskih knjižnica

Stručni nadzor obavljat će se, prema planu stručnih nadzora, neposrednim uvidom u rad pojedine školske knjižnice, pri čemu će prioritet imati one školske knjižnice koje zaostaju u osnovnim parametrima *Standarda za školske knjižnice (NN, 61/2023)*, prije svega veličini i organizaciji prostora. Rezultat nadzora je pisano izvješće koje će se dostaviti školskoj knjižnici, ravnateljima škola, županijskim i gradskim uredima za odgoj i obrazovanje te nadležnim institucijama (NSK, MZO).

Poticanje razvoja školskih knjižnica i dostizanje Standarda

Standard za školske knjižnice, a naročito koeficijenti izvodljivosti polazište su za komunikaciju s ravnateljima i osnivačima škola (županija, gradovi) u cilju dostizanja propisanih parametara kad je riječ o uvjetima rada školskih knjižnica.

Županijska matična razvojna služba (u daljnjem tekstu ŽMRS) će na temelju obavljenih stručnih nadzora, statističkih podataka, analize stanja i usporedbe temeljnih pokazatelja o radu (prostor, knjižnični fond, nabava, djelatnici, radno vrijeme) sa *Standardom* nastojati potaknuti osnivače na ulaganje u školske knjižnice i dostizanje *Standarda*, naročito kad je riječ o prostoru i knjižničnoj građi. Također će se potaknuti Škole u kojima radno vrijeme knjižničara nije sukladno *Standardu* da zatraže od MZO povećanje tjedne norme rada.

Koordinacija i nadzor unosa statističkih podataka za 2024. godinu

Prema hodogramu aktivnosti, unos statističkih podataka o radu knjižnica u *Sustav za jedinstveno elektroničko prikupljanje statističkih podataka o poslovanju knjižnica* odvijat će se od 15. siječnja do 21. veljače 2025. te su, u okviru navedenog, planirane sljedeće aktivnosti:

- poziv knjižnicama za unos podataka i dostava uputa: 13. siječnja 2025.
- kontrola unesenih podataka i zaključavanje sustava: 10. ožujka do 11. travnja 2025.
- izrada analize podataka iz Sustava i usporedba sa *Standardom*: 21. travnja do 16. svibnja 2025.

Analiza pokazatelja i usporedba sa *Standardom* dostavit će se Hrvatskom zavodu za knjižničarstvo Nacionalne i sveučilišne knjižnice, Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje Primorsko-goranske županije, Upravnom odjelu za odgoj i obrazovanje, kulturu, sport i mlade Grada Rijeke te objaviti na web stranici Gradske knjižnice Rijeka - podstranici matične djelatnosti.

Suradnja u projektima uređenja i opremanja školskih knjižnica

Prema iskazanim potrebama, ŽMRS će savjetodavno pomagati pri uređenju prostora školskih knjižnica i nabavi opreme.

U Primorsko-goranskoj županiji u tijeku je projektiranje i priprema za izgradnju dviju novih područnih škola, u općini Viškovo i gradu Kastvu, te dogradnja OŠ Omišalj i PŠ Dobrinj.

ŽMRS će se, u okviru svojih mogućnosti, zalagati da prostor i oprema knjižnica budu u skladu sa *Standardom*. Po uređenju i opremanju sastavit će se stručno mišljenje o postojanju uvjeta za osnivanje odnosno početak rada knjižnica te dostaviti školama, osnivaču, NSK i MZO.

Koordinacija rada u jedinstvenom knjižnično-informacijskom sustavu narodnih i školskih knjižnica Primorsko-goranske županije

Školske knjižnice PGŽ, uz koordinaciju ŽMRS GKR, dio su jedinstvenog knjižnično-informacijskog sustava, a jedan od rezultata je i skupni katalog: <https://katalog-pgz.gkr.hr/> koji je pridonio dostupnosti informacija o knjižničnoj građi.

Radom u zajedničkoj bazi, uz stručnu pomoć ŽMRS, doprinosi se ujednačavanju stručnog rada u knjižnicama u skladu s pravilima struke što podrazumijeva uredne računalne knjige inventara prema vrstama građe, s iskazanom materijalnom vrijednošću, klasificiranu i signiranu građu prema signaturnom sustavu i dr.

Na zahtjev školskih knjižnica Županije za građu čijih zapisa trenutno nema u bibliografskoj bazi, nastavit će se izrada zapisa u zajedničkoj bibliografskoj bazi i normativnim bazama sustava ZaKi. Bibliografske i normativne zapise mogu izrađivati samo licencirani katalogizatori, što je za narodne i školske knjižnice PGŽ osigurano kroz rad ŽMRS GKR.

Pružanje stručne pomoći vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu

Pravilnikom o matičnoj djelatnosti i sustavu matičnih knjižnica u Republici Hrvatskoj (NN 81/2021) stručna pomoć vezano uz utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu u narodnim i školskim knjižnicama u djelokrugu je rada županijskih matičnih razvojnih službi.

Prema anketi provedenoj početkom 2022. kojom su dobiveni podaci o postojanju knjižnične građe objavljene do 1850. godine, nastavit će se obavljanje stručnog nadzora, sastavljanje izvješća te dostava Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u cilju utvrđivanja svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu. U 2025. stručni nadzor će se obaviti u OŠ „M. Brozović“ Kastav i Glazbenoj školi Ivana Matetića Ronjgova te sastaviti izvješća.

Početakom 2025. očekuju se rješenja o statusu kulturnog dobra za tri primjerka građe školske knjižnice Srednje škole Ambroza Haračića Mali Lošinj tiskanih do 1850. kao i zbirku građe knjižnice *Gymnasiana* Prve sušačke hrvatske gimnazije koja broji 1268 jedinica građe tiskanih do 1850. godine, u rasponu od 16. do 19. stoljeća. Za navedenu građu, u suradnji s NSK, pružit će se i savjetodavna pomoć vezano uz postupke zaštite i restauracije kao i digitalizaciju odabranih primjeraka.

Provedba projekta *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*

Projektom izgradnje županijske digitalne knjižnice, započetim 2021. u razdoblju od protekle četiri godine uspostavljen je zajednički digitalni repozitorij temeljen na kooperativnom modelu i portal *Zavičajna digitalna knjižnica PGŽ*: <https://digitalnaknjiznicapgz.hr/> s ciljem objedinjavanja zavičajne, u prvom redu pisane, baštine i druge građe zavičajnog karaktera i njene bolje vidljivosti na portalu i u skupnom katalogu. To je ujedno i poticaj programima digitalizacije u ostalim knjižnicama na području nadležnosti.

U 2025. godini započet će se s izgradnjom digitalne knjižnice Prve sušačke hrvatske gimnazije koju će činiti digitalizirana izvješća Gimnazije od 1819. do 1881. za što su osigurana sredstva MKM prijavom na program javnih potreba. ŽMRS će educirati knjižničarku za rad u repozitoriju i opis sadržaja metapodacima.

Nastavit će postavljanje u repozitorij novih naslova digitalnih školskih listova.

Suradnja u projektima i programima na nacionalnoj razini

eKultura – nastavit će se suradnja u ovom projektu, započeta 2023. godine na način da se iz zajedničkog repozitorija temeljenog na platformi INDIGO šalju podaci u nacionalni sustav trajne pohrane te su baštinski sadržaji pohranjeni u Zavičajnoj digitalnoj knjižnici PGŽ dostupni i na portalu eKultura; u 2025. u sustav će se, uz koordinaciju i edukaciju od strane ŽMRS uključiti i digitalna knjižnica Prve sušačke hrvatske gimnazije.

Tomislavove ulice – aktivnost građanske znanosti u suradnji s Radnom grupom za građansku znanost u knjižnicama ZKD-a s ciljem geolociranja ulica, trgova i parkova u Hrvatskoj koji nose ime kralja Tomislava, a čime se obilježava 1100. obljetnica njegove krunidbe. ŽMRS će, zajedno s Odjelom za mlade GKR u realizaciju uključiti školske knjižnice i učenike dviju srednjih škola, a na tragu dobrih iskustava u projektu HAWaton, provedenom 2024. na sličan način u suradnji s NSK.

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničnog osoblja

Organizacija stalnog stručnog usavršavanja knjižničara jedna je od najvažnijih zadataka ŽMRS PGŽ. Tečajevi se većim dijelom organiziraju u suradnji s Centrom za stalno stručno usavršavanje knjižničara. Polaznicima se ne naplaćuje kotizacija, već troškove podmiruje GKR iz sredstava za matičnu djelatnost zahvaljujući čemu je uvijek nazočan veći broj sudionika.

U 2025. godini naglasak će biti na novim tečajevima CSSU-a, a konkretni termini razradit će se ovisno o raspoloživom vremenu predavača. Dio će biti organiziran kroz webinare u suradnji sa Sveučilišnom knjižnicom u Rijeci, a dio će biti održan uživo. Potencijalne teme bit će vezane uz građansku znanost u knjižnicama, izradu virtualnih izložbi i sl., a konačan plan utvrdit će se nakon objave programa CSSU za 2025. godinu.

Organizacija stručnih/radnih sastanaka i edukacija školskih knjižničara

- Priprema i provedba revizije i otpisa. GKR – Učionica, ožujak/travanj 2025.

Pružanje stručno-savjetodavne pomoći

Nastavit će se kontinuirano praćenje rada školskih knjižnica u sustavu te pružanje stručno-savjetodavne pomoći i edukacija na temelju uočenih potreba ili na poziv knjižničara u vezi s pojedinim knjižničnim poslovima, metodama rada, novim uslugama, stručnim uređenjem knjižnice, organizacijom fonda, revizijom i otpisom i sl.

Provodit će se kontinuirana edukacija knjižničara školskih knjižnica za rad u novim modulima, prema planu edukacije: rad s korisnicima, unos građe putem računa, revizija i otpis, statistike i dr. Pri tom će se posebna pozornost posvetiti edukaciji novozaposlenih knjižničara. Knjižničare će se posebno poticati na provođenje revizije i redovitog godišnjeg otpisa te savjetodavno pomagati pri izradi dokumentacije, pomoći pri izlučivanju građe i sl.

Sudjelovanje u radu Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi

Tijekom 2025. godine planirano je sudjelovanje na četiri redovita sastanka Stručnog vijeća županijskih matičnih razvojnih službi te izvanrednim sastancima i edukacijama, prema potrebi.

Sudjelovanje na stručnim skupovima, seminarima i sl.

Planirano je sudjelovanje ŽMRS na webinarima, seminarima i stručnim skupovima vezanim uz rad školskih knjižnica, te stručnim skupovima i seminarima u organizaciji HKD-a, NSK i dr.

Suradnja

Planirana je redovita suradnja s Hrvatskim zavodom za knjižničarstvo NSK, Ministarstvom znanosti i obrazovanja, Upravnim odjelom za odgoj i obrazovanje PGŽ, Upravnim odjelom za odgoj i obrazovanje, kulturu, sport i mlade Grada Rijeke, županijskim stručnim vijećima osnovnoškolskih i srednjoškolskih knjižničara i dr.

Promidžba

Redovito će se kreirati obavijesti i prilozi o radu ŽMRS na web stranici GKR – podstranici matične djelatnosti.

Ostali poslovi

Pregled popisa otpisane građe školskih knjižnica, distribucija obavijesti o stručnim skupovima i manifestacijama, ispunjavanje i distribucija anketnih upitnika (ankete u svrhu diplomskih i doktorskih radova, istraživanja koja provodi HKD, katedre knjižničarstva, MKM RH i dr.).

Rad u drugim stručnim tijelima

Voditeljica ŽMRS GKR, Ljiljana Črnjar, članica je:
Upravnog vijeća GKR
Stručnog vijeća GKR
Kulturnog vijeća Primorsko-goranske županije
Povjerenstva za viša stručna zvanja u knjižničarskoj struci
Komisije za pokretne knjižnice HKD-a (pridružena članica)

Stručna suradnica za matičnu djelatnost, Lara Pavić, članica je:
Komisije za obrazovanje i stalno stručno usavršavanje HKD-a (redovna članica)

Voditeljica Županijske matične razvojne službe:
Ljiljana Črnjar, knjižničarska savjetnica